

Abonamentul:

pe 1 an 5 cor.
pe 1/2 an 2-50
pe 1/4 an 1-25

ROMANIA:

pe 1 an 7 lei
pe 1/2 an 3-50

TARA NOASTRA

Redacția
și
administrația

SIBIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

Revistă politică-culturală

Apare săptămânal, sub conducerea unui comitet.

Școlile noastre.

Noi Români am avut parte de norocul, ca în țările coroanei ungare să putem înființa numai școli confesionale, cari, stând sub priveghierea bisericii, au învățători crescuți de biserică, puși în rândul slujitorilor bisericești și îndrumați a le da copiilor o educațiune creștinească.

Acesta e în viața noastră cel mai bun lucru, pe care trebuie să-l păstrăm cu multă sfințenie și pe care după toate semnele nici nu are să ni-l poată lua nimeni câtă vreme noi înșine nu ne vom fi lăpădat de el.

E lucru de mai puțină însemnătate, că în aceste școli copiii sunt nevoiți a învăța o limbă pentru dânșii străină și mai mult ori mai puțin grea. E chiar bine s'o învețe, dacă au nevoie de ea în practica vieții lor și dacă o pot învăța fără ca să peardă prea mult din și altfel prea scurtul timp, pe care-l petrec în școală. Răul e, că mulți n'au nevoie de ea, nici nu ajung s'o învețe și astfel perd fără de nici un folos timpul rânduit pentru învățatură în adevăratul înțeles al cuvântului și rămân înapoiți în dezvoltarea lor intelectuală. Înălăturarea acestui neajuns nu e dar cestiune politică, ci pedagogică și, în ultima analiză, cestiune de iubire de oameni. Îți sângerează inima când vezi atâți copii canoindu-se fără de nici un folos fie pentru dânșii, fie pentru societate și-ți dai seamă, că prin aceasta li se mai și face urgisită o limbă.

Legea e însă lege, și câtă vreme lumea nu se va fi cumișit, ca s'o schimbe, supunerea cătră ea este o datorie, asupra căreia nu mai încape nici o discuțiune.

E însă cestiune tot pedagogică și tot de iubire de oameni să ne dăm seamă, ce avem să facem pentru ca copiii să câștige în vre-un altfel ceeace au pierdut în școală.

Am fost înduioșați cu toții văzând spiritul de jertfă ce s'a dat în multe din satele românești pe față când s'a pus cestiunea întregirii salariilor pentru învățători. Ar fi însă o mare greșală să presupunem, că sunt scăpate școlile, la cari salariile au fost întregite, ori că sunt pierdute acelea, pentru care întregirea rămâne s'o facă statul.

Învățătorii cu salarii întregite de comunele religioase au să fie mai independenți decât ceilalți colegi ai lor, dar și unii, și alții sunt obligați a sacrifica atâte și atâte oare pe săptămână pentru studiul limbii maghiare și e cestiune de bună credință pedagogică să-și facă în toată conștiința și datoria aceasta.

Trebuie să fim cu toții dumeriți, că e mai mic răul de a pierde câteva oare

pe săptămână în zadarnice silințe de a învăța limba maghiară decât acela ce ni s'ar face deprinzându-i pe copii să înșele autoritățile publice ocupându-se în timpul acelor oare cu altceva. Mai ales într'o școală confesională copiii trebuie să se deprindă, înainte de toate, a fi cu inima deschisă și de bună credință și a-și face în toate împrejurările datoria — fie chiar și cu oare-care repulsivitate.

E mai bine să rămânem mai mărginiți, decât să înaintăm în dezvoltarea noastră intelectuală deprinzându-ne încă din copilărie cu mișelia, și nu binele, ci răul nostru l-ar voi ceice fie pe față, fie prin ascuns ar sfătui pe învățătorii noștri să nu execute cu bună credință programul de studii ce li s'a impus.

Aceasta nici un învățător ieșit din o bună școală pedagogică și nici un slujitor al bisericii nu poate s'o facă.

Acele câteva oare pe săptămână sunt dar pierdute și pierdute și trebuie să rămâie câtă vreme nu se va fi schimbat legea, — ceeace mai curând ori mai târziu va trebui neapărat să se întâmple.

Întrebarea practică e deci, de unde scădem acele câteva lecțiuni.

„De ori-și-unde — numai nu dela limba maternă!“ — vor fi zicând oamenii cu preocupări politice, care iau școala drept mijloc de propagandă națională. Pedagogul însă, pentru care școala e mijloc de propagandă culturală, nu poate s'o admită aceasta, ci va zice „Totmai dela limba maternă!“

Omul, care-și dă seamă despre rostul școlii primare moderne, a trecut de mult peste idea cu desăvârșire greșită, că'n școală copiii au să n'vete ceeace poate să le fie de folos în viața practică și consideră școala drept un așezământ pentru dezvoltarea națională a destoiniciilor intelectuale. Copilul are să facă'n școală gimnastică intelectuală învățând ceeace poate să-l deprindă a observa bine lucrurile, a-și face idei și noțiuni clare și precise, a înțelege bine și a judecă drept pentru ca în viața practică să poată cunoaște ușor, să înțeleagă bine și să învețe cât mai curând cele ce după împrejurările date li sunt de folos.

Dintre toate studiile cel mai potrivit pentru dezvoltarea națională a destoiniciilor intelectuale e al limbii, căci, studiind limba, copilul se luminează el însuș pe sine deprinzându-se a deosebi nu numai vorbă de vorbă, ci totodată și gând de gând, cugetare de cugetare, și a înțelege și judecă fie interpretând cele spuse de alții, fie expunându-și cugetările.

De aceea e în școală limba cel mai de căpetenie obiect de studiu: copilul o învață nu pentru ca să știe a vorbi și scrie, ci pentru ca să se deprindă a gândi.

Ori-și-care dintre învățătorii noștri mă va înțelege, dacă voi zice, că e cestiune de metod, ca dânșii să profite de lecțiunile de limbă maghiară spre a face această gimnastică intelectuală învățând oarecum deodată cu gramatica română și pe cea maghiară. E și pentru dânșii mai ușor, și pentru școlari mai puțin obositor, dacă dau numai cele mai neapărate reguli și fac multă și stăruitoare analiză mai ales în ceeace privește alegerea, întrebuintarea și așezarea vorbelor în ambele limbi.

Urmând așa, nu numai vor ajunge la mai însemnate rezultate în ceeace privește învățarea limbii maghiare, dar vor face totodată ca oarele de limbă maghiară, altfel sacrificate, să fie întrebuințate cu mare folos și să rămâie destul timp și pentru celelalte studii, fără de care școlile noastre dau oameni în unele privințe insuficient dezvoltați și cel puțin în aparență mai mărginiți decât cei ieșiți din alte școli.

Vor fi înțelegând-o aceasta învățătorii noștri, trebuie însă s'o înțeleagă cu atât mai vârtos conducătorii școlilor noastre confesionale, cari vor fi făcut fără îndoială și ei adeseori dureroasa constatare, că nivelul dezvoltării intelectuale e la noi ceva mai jos decât aiurea — fiindcă prea mult timp se perde fără de nici un folos învederat.

Oamenii noștri politici urmează cu destulă bărbăție lupta pentru neatârarea școlii române, și nădăjduim cu toții, că dânșii vor ieși odată învingători. Copiii noștri cresc însă înainte și nu pot să aștepte până atunci: noi dăscălimea trebuie deci să chibzuim un metod, prin care micșorăm răul, dacă nu vom fi putând chiar să-l prefacem în bine. Studiul ori-și-cărei limbi poate, dacă e național condus, să fie un prețios mijloc pentru dezvoltarea destoiniciilor intelectuale: de ce nu s'ar putea să facem din studiul limbii maghiare, de care nu putem scăpa, o astfel de unealtă!?

Ioan Slavici.

Biruința croaților. Un bun prilej de învățăminte pentru guvernul nostru. Politica de terorism inaugurată față de Croați și-a adus roadele. Acei deputați cari în parlamentul din Pesta au fost huiduiți, ale căror atribuții parlamentare au fost nesocotite s'au întors învingători din campania electorală. Invingerea lor e o dovadă strigătoare, că masele populare din Croația sunt împotriva acestui guvern ale cărui acte de violență sunt tot mai jignitoare și mai insuportabile. Rezultatul alegerilor întâmplăte zilele trecute a fost un prilej de întărire a luptătorilor croați, — și o desamăgire amară pentru lefegii guvernului cari au mobilizat un corp de armată pentru „asigurarea liniștei...“. Iată rezultatul: Din 85 de mandate *coaliția croato-sârbă* a câștigat 55, deci majoritatea absolută; *partidul Starcevic* 25; partidul țărănesc 2, sârbii radicali și *partidul*

gubernamental — 2 (*două*) mandate. Din această proporție se vede câtă încredere are poporul croat față de actualul guvern, al cărui mandatar baronul *Paul Rauch*, cu tot aparatul oficial nu poate storce decât o derută ridicolă. În urma acestor evenimente probabil vor veni schimbări în politica din Croația. Guvernul din Pesta va trebui să-și schimbe măsurile de până acum și se aleagă din nou calea păcii. Pentru noi această biruință e un îndoit câștig. În lupta de rezistență împotriva revizuirii regulamentului, Croații vor fi cei mai prețioși tovarăși de arme ai partidului nostru și pășirea lor atât de rezolută va contribui în mare măsură la întărirea opoziției. Dar mai e și un mare câștig de ordin moral. Prin această biruință iese vădit la iveală, că lupta de rezistență a deputaților croați are deplina sancțiune morală a masselor. Această învingere strălucită dovedește că milioanele acestei țări sunt pentru o politică de afirmare rezolută a drepturilor și că strivesc elementele cari prin târguieli și căpătuieli slugesc interese personale. Din această biruință putem trage și noi învățăminte. Deputații noștri au câștigat un prilej de satisfacție și de potrivită îndrumare pentru ținuta lor de astăzi și de mâine, iar negustorii mărunți pot înțelege că e timpul să-și ridice șatra și să nu mai imbie lumii o marfă care din zi în zi devine tot mai proastă și mai puțin căutată.

Se maghiarizează Bihorul.

Intrebăm forurile noastre bisericești, de amândouă confesiunile, cari sunt motivele pentru cari acordă o așa de puțină atenție procesului de discompunere a neamului românesc în Bihor? Sunt ani de zile de când presa a dat alarmă că în părțile marginase ale acestei regiuni, noi perdem bucată de bucată și că populațiunea noastră de acolo, se scufundă mereu în apele cutropitoare ale maghiarismului, — dar nici Episcopii, nici consistoarele eparhiale de acolo nu iau măsuri energice pentru a evita catastrofa. Preoții nu-și implinesc chemarea, învățătorii nu desvoaltă nici o activitate socială și *sate întregi nu mai știu aproape de loc românește.*

Un prieten al foii noastre, petrecând zilele aceste în Oradea-mare, ne descrie

astfel complecta mizerie națională din acele părți:

„Oradea-mare din punctul de vedere al naționalismului stă în locul cel din urmă. Am trecut întâmplător prin școalele populare, unde am găsit peste 200 de băieți români, dintre cari însă abia vre-o 10 știu ceva românește. Și este un duh unguresc în ei, că te sperii de aceste corcote mlădițe ale neamului nostru. Și, ca și copiii, sunt părinții lor, ființe rătăcite, cari nu-și iubesc neamul, limba și legea și pe cari cu greu vom mai putea să-i aducem vre-odată la calea adevărului. De-o camdată e greu să te și apropii de ei cu vorba română, căci ei zic că-s socialiști, kossuthisti, orice în sfârșit, — afară de ceea ce sunt în realitate, români!

„Astfel cu poporul și cam de acelaș calapod, dacă nu mai rău, sunt cărturari. Vorbesc o bazaconiie de limbă românească chinuită, în care întorsătura și tot al doilea cuvânt sunt ungurești. Iar ca să-și îndrepteze graiul prin lectură românească, nici pomană. Cei chemați să îndrepteze în primul rând stările de aici, și cari cu milioanele lor de venit anual ar putea face minuni culturale, au, pentru preoți, un seminar comun cu romano-catolicii. Și seminaristii români sunt oprți să ce-tească reviste și cărți literare românești, căci dacă îi prinde vre-un „canonic“ cetind românește, îi dă afară din seminar. Aud că de curând s'a înființat aici și o școală pedagogică. Inaugurarea a făcut-o Preasfinția Sa părintele Episcop Radu, iar preotul de aici a declamat cu ocazia aceasta o odă scrisă pe ungurește. Acelaș preot, ajutor al Episcopului Radu, ține în biserică cea catolică de aici cuvântări ungurești.

„E de prisos să-ți spun, că în satele din împrejurimile Oradiei, cum este Jaca și altele, nici o suflare de om nu știe românește și toți credincioșii bisericii române se roagă către zeul maghiarilor.

E o stare deplorabilă aceasta, în care am ajuns, grație indiferentismului bisericii și grație nedibăciei noastre politice, căci de câte-ori s'a zis: băgați de seamă, apărați și întăriți pozițiile limitrofe și nimeni n'a muncit sistematic spre a evita primejdia. Vă aduc la cunoștință aceste fapte și dacă voiți puteți culege date pozitive la fața locului, câte voiți. Vedeți și dați alarmă, căci vin apele străine mereu de sapă în țărmlul nostru, înghițindu-l“...

FOILETON.

Înstrăinații...

I.

Cum dă în primăvară, sufletele celor pripășiți în țări străine se umple de dor.

Cerul larg, senin, norișorii albi, ce trec ca niște corăbii pe apele albastre ale văzduhului, adierea vântului de primăvară, sfoasa înmugurire a pomilor — toate semnele de reinviere ale firei, îi fac să se gândească cu duioșie la țara lor depărtată.

Mai cu seamă Macedonenii, cari își știu patria asuprită, cari n'au nici o speranță de reînnoțare, suferă cumplit, știindu-se departe de satul lor, departe de zările limpezi ale cerului lor.

Îi vezi cu ochii triști, urmărind o rândunică în zbor, sau lunecarea unei cete de nori, gândindu-se, că poate rândunica aceea vine dintr'acolo, sau că norii albi călătoresc spre țărmlii scumpi.

Și de multe-ori, ei își lasă lucrul și rămân așa, impietriți, cu privirile umede, rătăcitoare pe urma sburătoarelor pierdute...

Așa e soarta acestor urgisiți.

Rătăcitori ca jidovul din poveste, ei au patrie lumea întreagă și frate orice om.

Unii pleacă de mici spre coastele Anatoliei. Pe acolo sunt păduri de brazi, unde Macedonenii își durează cherețele; alții ard cărbuni în codrii Moreei, alții vin să facă negoț în România, iar cei mai mulți pleacă să lucreze în America.

Câteva scrisori la început, câțiva bani trimiși din țara nouă, — și tăcere.

Rar de mai pică vre-o veste de pe la cei plecați. Mamele scrutează fundul zării, tot așteptându-i să vină, nevestele tinere plâng la vre-un colț al casei, știind prea bine că după ani întregi au să-și mai vadă soții.

Și târziu de tot, când bătrânii au murit de mult, când nevestele au îmbătrânit, când copiii se gâtesc de plecare, abia atunci mai pică vre-unul, plecat de cine știe câte zeci de ani: e încăruntit, cu spatele încovoiat, cu ochii stânși, cu trupul prăpădit de suferințe.

De alții nu se mai aude. Unii spun că au murit, alții că sunt bogăți din cale afară, iar bătrânii cari nu s'au mișcat niciodată de acolo, clătină capul și rostesc:

— Ehe, copii, altă lume e acolo. Și-au găsit băieții alți părinți, alte rude, altă țară. La ce s'ar mai gândi la noi când și-au vândut sufletul celor de acolo?...

II.

Cele dintău zile ale primăverii, care umple de fericire piepturile și fac inimile să tresalte m'au îndemnat să ies afară din oraș.

Astfel ne scrie prietenul nostru. Iar noi ce putem face, decât informând opinia publică, să adresăm un nou apel autorităților bisericești, instituțiilor culturale și oamenilor noștri politici, ca să aibă în pază acest colț românesc, să salveze ce e de salvat, iar pentru viitor să se facă cuvenita îngrădire. O acțiune comună, un program de apărare, trebuie mai ales în aceste părți. Cuvântul și scrisul românesc trebuie să pătrundă acolo și să-și facă efectul tămăduitor.

Luăm la cunoștință cu mare durere mai ales destăinuirea privitoare la atitudinea părintelui episcop Radu și a supușilor săi. Când, acum vre-o 10 ani, venise din țara românească între credincioșii uniți, n'am crezut că acest prelat, fiu de țărani români, să ajungă odată o adevărată calamitate națională și că, cu știrea lui, tinerii români să fie împiedecați a-și iubi și cultivă limba și literatura românească. N'am crezut că acest episcop, tinăr încă și care are venite așa de mari, să se arete așa de indiferent față de cultura neamului său și să privească cu atâta liniște la procesul de maghiarizare a elementelor încredințate lui spre păstorire.

Dar, ne vom mai ocupa cu acest pericol național.

Din parlament. Lupta împotriva proiectului de revizuire se întetește tot mai mult. În cursul zilelor trecute cuvântul a fost purtat de elementele răzlețe ale disidenților maghiari cari în mai multe ședințe ale camerei și-au spus păreri. S'a remarcat îndeosebi cunoscutul literat C. *Eötvös* care într'un discurs puternic a arătat toate notele ridicole ale acestui proiect și s'a declarat că e împotriva tendinței guvernului de-a trata cu sălbătăcie naționalitățile din țară. Au vorbit și contele *Andrássy* și ministrul *Apponyi* pentru apărarea proiectului. Din declarațiile incolore ale lui *Andrássy* s'a deslușit adevărata menire a acestui proiect, îndreptat îndeosebi împotriva noastră. Declarația contelui *Andrássy* că va îngădui naționalităților să trimită pe baza votului universal un număr mai mare de reprezentanți în parlament e un cuvânt de îndulcire de a cărui sinceritate și temeinicie avem toate

Vântul aducea un miros tainic de flori, balsamul pământului proaspăt.

Nici o urmă de zăpadă pe câmp. Ici colo, petice verzi, arătau că iarba incolțește.

Pe șoseaua singuratică un om. Îi vedeam de departe, capul plecat pe piept și barba lungă, căruntă. Pășia încet, gânditor.

Când am ajuns lângă el și i-am dat „bună-ziuă“, l-am privit lung, fără voia mea.

Îmi părea că-l cunosc de mult. Îi mai văzusem cândva ochii adânci și visători. Fața lui cu brazda de amărăciune din colțul gurii o văzusem de atâteaori! O amintire ștearsă îmi licări în minte. Căutai să-mi amintesc pe toți cei uitați de mult, dar nici unul nu semăna cu el. Îl cunoșteam și nu știam de unde.

Intr'un târziu, pricepui: în toată înfățișarea lui, avea ceva care amintește pe toți cei dela poala Pindului.

— Nu cumva ești macedonean? — l-am întrebat.

El se oprî și-mi răspunse, într'un grai românesc stricat:

— Da, sunt din *Poleana*...

Intr'un sfert de cias eram prieteni:

— ...nu, am uitat de mult albanezește; vorbește-mi românește, căci limbile de acolo nu le mai știu.

motivele de-a ne îndoi. Din partea naționalităților au vorbit bătrânul *Mihail Polit*, d-l *Aurel Vlad* și *Fr. Skiciak*. Toți trei au respins cu energie proiectul de revizuire arătându-și nedumeririle în fața legii pentru votul universal.

ȘCOALA.

Aviz foștilor grănițeri din „țara Oltului“.

Din mai multe părți ni s'a pus întrebarea, că ce ar fi bine să facă foștii grănițeri față de ordinul comisiei administrative din Făgăraș, despre care am scris și noi în Nr. trecut. La aceasta întrebare răspundem: Reprezentanta generală și comitetul administrativ a fondului grănițeresc, în toată afacerea cam cu greu se vor amesteca, deoarece, Maiestatea Sa la anul 1895 când a decretat școlile grănițerești cu caracter comunal, le-a luat ori-și-ce drept de amestec în afacerile de instrucțiune, conducere și administrațiune a școlilor.

Stând astfel lucrul, părerea noastră este, ca comunele, respective scaunele școlare comunale sunt în drept a protesta, sau a înainta recurs la Ministeriu contra aceluia ordin nelegiuit. Apoi deputatul Dr. Nicolae Șerban, să fie rugat a alerga la Pesta în scopul unei interpelări în parlamentul țării.

Dar tare ne temem, că Oltenii nu vor protesta, precum nu au protestat nici când s'a introdus propunerea unor obiecte numai în limba maghiară, ba nici atunci, când s'a dispus din partea inspectorului reg. școlar actual, ca chitanțele lunare, cu cari se ridică bani din fond românesc, să fie scrise numai în limba maghiară, și astfel și la ei se va putea aplica: „Perirea ta din tine Izraile“.

Altcum ne rezervăm dreptul a mai reveni asupra acestei afaceri.

ECONOMIE.

Politica meseriașe în Ardeal.

II.

Datele statistice ce le-am relevat în special la situația meseriilor în Ardeal cred că justifică tocmai contrarul dela ce susține d-l Dr. Mihaiu și chiar și numai în baza aceluia găsim că nu e îndreptățită părerea d-sale, când spune că noi

cei ce insistăm cu peana și cu vorba pentru îmbrățișarea meseriilor am arătat prin asta „lipsa de spirit de observație și lipsa de cunoștințe gospodărești“.

În ultimii 10 ani despre cari la îndemână stau datele statistice, numărul meseriașilor atât în Ungaria cât mai ales în special în Ardeal, în loc să scadă, după cum susține d-l Dr. Mihaiu, a crescut.

Creșterea aceasta e cea mai puternică dovadă, că în Ungaria și în special în Ardeal meseriile și azi ofer izvoare de venit destul de favorabile, și prin urmare îndemnul pentru îmbrățișarea meseriilor e justificat, e potrivit. De sigur d-l Dr. Mihaiu, ca bun cunoscător al chestiunilor economice și sociale, cunoaște și adevărul scos în relief de *Lassalle* care spune că „prețul muncii îl fixează trebuințele de zi ale muncitorului“, spunând mai departe, în explicația acestui adevăr, că o ocupație, un soi de muncă numai până atunci are cultivatori, până le poate îmbia aceleora atât, ca să poată trăi cinstit. Constatat fiind că meseriile în Ungaria au tot mai mulți cultivatori, urmează logic că meseriile în Ungaria și azi sunt ocupații ce dau izvor de câștig indestulitor pentru un traiu cinstit.

Și apoi evoluțiile economice, de felul celor care crează ori nimicesc o întreagă clasă de muncitori nu se desăvârșesc de azi pe mâne. Până când și în Ardeal și în Ungaria va fi creată situația, în care fabricile vor nimici pe meseriași particulari — judecând situația reală de azi desigur vor mai trece cel puțin 60—70 ani. Urmează dar că propaganda ce se face azi e încă îndreptățită și e folositoare neamului nostru.

În discuția, în tot cazul de mare importanță dacă e bine sau nu să se îmbrățișeze meseriile și azi — e bine să cumpănim toate motivele și pro și contra.

Și noi credem că de dragul originalității în emiterea de păreri, ce izbesc farmecul noutății, cu puterea opoziției întotdeauna plăcută masselor — nu e conștient să dăm gata cu ușor o chestiune atât de importantă.

Lămurirea chestiunii în cazul dat — o găsim posibilă, mai ales că suntem convinși de loialitatea discuției și din o parte și din alta.

Întreagă chestiunea a fost pusă și o privim și noi prin prizma naționalismului, ce leagă pe toți fiii poporului nostru și care singur îndreptă-

Și bătrânul începî domol povestea vieții sale. Sămăna atât de mult cu viețile tuturor străinaților!

...Ca prin vis îmi aduc aminte când am plecat. Trăia și mama atunci. M'a sărutat pe frunte și cea din urmă rugăminte a ei a fost să-i scriu în fiecare săptămână. Crezi că i-am scris? O lună-două, cât mi-a fost dor de ea. Încolo nici un rând. Poate la un an odată. În vârtejul apei ce ne mișcă ferestraiele, în sgomotul scândurilor retezate, în vâlmășagul lucrătorilor de cherestea o uitasem. Numai la crăciun, când zăpezile ne impedecau lucrul, mă gândeam cu dor la ea și-i scriam. Nouă ani am stat în munții Olimpului, doborând brazi vara, arzând cărbuni toamna și iarna căutând buturugi. Într'o zi, mi-aduc aminte, coborisem în port și ajutam pe niște corăbieri să-și încarce cărbunii. Aveam cu mine toți banii ce-i strânsesem în nouă ani — vre-o două sute de lire. Și eră o zi, ca asta, plină de soare.

Eu nu puteam sta locului. Mă chinuia un neastâmpăr. Vedeam cum pleacă una câte una, corăbiile. Mă apucase dorul de ducă. Și nu știu cum, m'am pomenit pe o corabie. Coasta se depărta mereu, până nu se mai văzî decât vârful albastru al Olimpului. Abia atunci îmi părî rău de fapta mea. Ce-or fi zicând tovarășii? Dar dorul de mama fî mai puternic; nici nu mă mai

gândii la cei lăsați în urmă. Eram fericit. Ce bine nu eră să-i pară mamei, când m'ar fi văzut mare și plin de bani! Eră să rămân lângă ea, să-i fericesc bătrânețele.

— Ar fi o copilărie! Îmi șopti ispititor un grec cu nasul subțire, căruia îi povestisem pătaniile mele.

Tu n'ai nici 25 de ani. Vrei să te lași de acum de muncă? Vino cu mine. Cu 200 de lire ale tale, cu 300 ale mele, facem negoț în Smirna, și în doi ani, avem două mii de lire amândoi. Tu stai să vezi de treabă. Eu umblu pe coastele Anadolului, să vînz marfă. Peste doi ani, îți ieși o mie de lire și te duci unde te-or scoate ochii.

Și așa a fost. I-am trimis mamei 10 lire, iar eu m'am dus în Smirna și am deschis o prăvălie de mărunțișuri, împreună cu tovarășul meu. Grecul eră șiret. Umblă mereu, târguind tot felul de lucruri și vînzînd apoi prin satele grecești din Archipelag. Ba și la Salonic a fost de trei ori. Acu, eu știu că el a câștigat de trei ori mai mult decât mine, dar ce-mi pasă? Abia se împliniră doi ani și mi-a și dat drumul. Aveam peste 1000 de lire în chimir și fericeam ziua în care m'am întâlnit cu un om așa de cum se cade. A fost o bucurie nemai pomenită în Poleana, când m'am văzut bărbat, îmbrăcat în haine scumpe, călare pe armăsar de 15 lire și cu cuferile pline

tește și propaganda și critica acestei propagande — pentru îmbrățișarea sau abandonarea meseriilor.

Noi Românii și în Ardeal și în celelalte părți ale Ungariei azi nu avem nici clasa meseriașilor în un număr corăspunzător trebuințelor. Clasa fabricanților apoi ne lipsește cu desăvârșire. Dacă avem 2 ori 3 reprezentanți ai acestei clase.

Situația noastră apoi e de așa, încât cu greu ne putem gândi că în cei mai apropiați 10 ori 20 ani am putea creea și susține o clasă de fabricanți români.

Să luăm însă și noi parte, ca popor, la toate manifestările muncii economice — ni se impune.

Așa fiind noi credem că atunci când nu putem avea fabricanți așa cu una cu două — e cuminte să ne avem *barem* meseriași noștri.

Ori-cât ar fi mijloacele de comunicație și de credit potrivite pentru internaționalizarea și interlocarea negoțului, industria, de care are trebuință poporul nostru, multă vreme va putea rămânea cu caracter național și local.

Satele noastre mici și răslețe, cu datinile lor speciale, cu puținul trebuințelor lor nu sunt potrivite pentru spriginirea fabricii în contul micilor măiestri. În aceste sate totdeauna își va găsi un puternic adăpost meseria mică, fie aceia chiar și cu sediul în orașele ori în orașe. Dovadă că în Ardeal noua evoluție economică cu fabricile ei — n'a pătruns în măsura, ca să primejduiască mica meserie. Și vor mai trece la mijloc multe zeci de ani până va pătrunde.

Noi care întreținem legături intime cu satele noastre, cunoaștem mulțimea cererilor, ce sosesc din sate pentru meseriași români. În orașele ardelenene apoi știm sute și sute de meseriași, care se găsesc indestuliți cu izvorul lor de câștig, ce li-l dă meseria. Noi nu știm, nu vedem nici un pericol ce-ar amenința pe puținii noștri meseriași. Vedem că sunt tot mai mult căutați și reclamați. În situația asta e natural să găsim că o propagandă pentru îmbrățișarea meseriilor e la loc și e bine că să face. Tot ce cerem noi e, că la meseri să se dea băieți buni, băieți isteți, cu rivnă și cu legături și averi familiare. Ca să poată satisface și lor și neamului — și concurenței cinștite dar atât de aprige.

Libertățile și egalitățile, ce-au fost proclamate de revoluțiile mari, care au desființat statul feudal și au zdrobit sistemul breslelor — invocate de d-l Dr. M. ca motive pentru dovedirea nimicirii me-

de daruri. Mama se uită cu mândrie la mine și nu prea vorbea mult cu celelalte femei din sat.

Un an întreg l-am petrecut într'o fericire nespūsă. Umblam toată ziua la vînațoare, cutoresam munții, dădeam ospete mai în fiecare săptămână, pânăce îmi abătî să mă însor. Asta așteptă și mama. Dar când i-am spus pe cine iau de nevastă, a îngălbenit și mi-a spus tremurînd:

— Să nu faci asta, maică... fiindcă n'o să fie bine. Frumoasă e ea, dar de când e văduvă, i-au ieșit atâtea vorbe!

N'am ascultat-o. M'am însurat cu nevasta unui văr al meu, care murise cu doi ani mai înainte și am cumpărat toate pădurile din jurul satului și m'am pus pe lucru. Vuiam apele, ferestraiele țipau, brazii gemeau doborăți, oamenii mei lucrau cu spor și în fiecare zi, câte zece părechi de catări ieșiau din pădurile mele și cărau încărcături de scânduri, spre târgurile din vecinătate.

Dar nici nu trecuse bine cea dintăiu toamnă și mă lovî năpasta: șerpoaica de nevastă-mea pierî într'o noapte, furându-mi tot aurul de acasă. Odată cu ea s'a dus și Spiru, un băiat voinic, căruia îi încredinșasem trebile pădurei. Mama murî de supărare și pe când femeile veghiau la capul ei, aproape nebun de durere, eu dădui foc conacului din pădure, grămezilor de scânduri și

seriilor, pe ai noștri ca români și în special pe meseriașii români ai Ardealului prea puțin i-a sguudit în interesele lor. Vieața cu favorurile breslelor n'a fost în mâinile meseriașilor români. Prin urmare stergerea breslelor nu pe noi ne-au atins. Nouă tocmai ne-a deschis calea spre meserii. În libera concurență, ce s'a pornit, ai noștri au putut liber să-și caute și să-și susțină poziții. Societatea levantină ce o aveam în Brașov, dar singura instituție românească mai de seamă, a fost a negustorilor și nu a meseriașilor români.

Inchiderea vămii respective resboirea vamală cu România și protecționismul industrial acceptat în România, asemenea nu ne-au isbit pe noi ca români, după-ce desfacerea produselor industriale în România nu noi, ci Sașii o săvârșeau. Industria de casă, ce-și găsea debușuri în România și pe care o susțineau în mare parte Români și azi se menține. Și straiile și lâna Săcelenilor și azi ajunge în România, relativ în abundență.

Industria lucrărilor în aur și argint, cea mai înfloritoare în raport cu România, după cum afirmă și d-l N. Iorga în cartea sa „Mesteșugurile și negoțul în trecutul românesc“ — a fost susținută de sași și greci.

Industria de lemnărit, în special facerea de căruțe purtată și de câțiva Români și azi își găsește locuri de desfacere în România.

Vilegiaturile, ce în timpul din urmă se fac mai ales în Brașov și Sibiiu și în jurul acestor orașe și apoi în Orșova și jur de mii și mii din România, paralizază aproape total restricțiile vamale și ajută în mod simțitor susținerea și înflorirea meseriilor și a negoțului.

Și apoi se știe, că până când înainte de 1848 atât în Brașov cât mai ales în Sibiiu erau aproape numai meseriași sași — azi și în Brașov și în Sibiiu avem o seamă de meseriași români cari numai cîntec pot face și despre cari știm că cu drept cuvînt ne zice că „meseria le prețuie cât două moșii“! Pomenim și câteva nume: Petruțiu, Precup, Purece, Dragoș, Platoș, Navrea și apoi din jur Maniu Lungu, Comșa, Coman Purrecel și alții o mulțime, dintre cari înainte de 1848 doar nici unul nu erau. Și aceștia numai din ținutul mărginaș cu România, numai dintre aceia care sunt mărturie vii că greutățile dela granița României n'au stîngenit meseriași români.

Deschiderea circulației internaționale pe la Porțile de fer, întâmplată în anul 1856 a avut

fugii. Să fi auzit cum zbierau în urma mea cătării încinși de flacări!

Din noaptea aceea cutreerai toată Macedonia, crezând că o să dau de urma trădătorilor. Umblam prin păduri, ca un sălbatic, cerșeam prin satele grecești și bulgărești — și m'am pomenit în România. Nu știu ce-am mai făcut pe aici. Am fost multă vreme în Pitești, la moșia unui bogătaș de pe la noi, am venit apoi în București și rînd pe rînd am fost măcelar, băcan, samsar, sfărămător de petri, vânzător de înghețată, căruțaș la fabrica de sifoane, iar acum nu știu ce sunt. Umblu din casă în casă, pe la cei mai cu stare. Mă ajută toți, fiindcă mă știu scăpătat. Am auzit că și Spiru cu nevastă-mea sunt pe-aici, dar nu i-am mai căutat. Ce folos? Ei poate că m'au uitat de mult; la ce să le mai stric casa? Or fi îmbătrânit și ei, și ei or fi sărăcit poate. Nu-i mai urăsc, fiindcă sufletul mi-s'a tocit de mult. Doar uneori, primăvara, mai simt ceva: când e soare, ies pe cîmp și mă uit pe cer. Mi-se face dor de satul meu. Mult aș vrea să mă mai duc odată, să văd unde e îngropată mama.

— Și ai să te mai duci acasă moșule?

Bătrânul clătină capul și cu ochii înălcrămați, privind aiurea, șopti:

— Eu nu mă mai duc... N'o să mă mai duc niciodată!...

Daniel Vodena.

mai mare influință asupra negoțului decât a meseriilor românești din Ardeal. Până la această dată meseriile și așa nu erau în mâini românești nici chiar în Ardealul mărginaș cu România.

Căile de comunicație e adevărat că pentru moment au sdruncinat și au nimicuit chiar unele măestrii — dar în Ardeal nici pe departe n'au izbit și în temelie măestriile care își au debușuri în mijlocul poporului nostru.

Ori cât de mult am ținea seamă de revoluția ce o face în meserii — mulțimea fabricelor cu concurența și ieftinitatea producerii în masse mari, pentru meseriile ce se adresează la populația Ardealului în special, nu găsim primejdia care să ne oprească în indemnul de a nu sfătui pentru îmbrățișarea meseriilor nu numai în Ardeal dar în toată țara. Și asta și numai din motivul, că în o țară agricolă, ca a noastră, după natura trebuințelor și a puterii de consum industrial — mai bine satisface munca și produsul meseriei mici, decât activitatea fabricii, care cere consum de mii de ori mai regulat și mai mare.

Legea recentă a lui Kossuth, pentru sprijinirea marelui industrii, de care face amintire d-l Dr. M. noi nu o socotim de importanța ce i-se dă. E mai mult o formă constituțională pentru satisfaceri de interese de politică militantă și de partid. Ca să producă rezultate, ce să revoluționeze starea industrială a țării noi nu putem crede, când știm cazuri ca al cofetarului din Macău, ce a primit subvenție de mii pentru pișcotele pe cari nu le fabrică.

Oricât de mult am aprecia discuțiile economice, ținute dela un nivel cu vederi largi și cu orizonturi în care se invederează teorii și cunoștințe bogate în ale economiei și sociologiei, discuții de cari la noi atât de rar putem auzi ori ceti — noi credem că e bine ca în chestiuni practice, din vieața de azi și de mâine e bine să se țină seamă și de relațiile date, de împrăjurările date, în cari de fapt trăiește poporul nostru și cei cu cari locuim aceleași ținuturi.

Și ținându-se seamă de astea, noi credem că nu e potrivită părerea, că noi nu trebuie să îmbrățișăm meseriile, de groaza lucrărilor fabricelor.

Totul ce ni-se impune e să alegem mai sever materialul de băieți, pe care îi dăm meseriilor. Să trimitem la meserii numai băieții isteți, cu carte, cu dor de muncă și din familii și mai cu stare și mai cu legături sociale. În același timp apoi să nizuim să ne cunoaștem meseriașii ce-i avem, să le înlezăm organizarea, să le punem la îndemână *tovărășii* pentru procurarea de materii prime și pentru valorizarea mărfurilor produse de ei.

Când vom face aceste, noi credem că cu deplină încredere putem ajuta crearea clasei de meseriași, ce să fie puntea între poporul sătean și agricol și între cărturarii noștri.

Iată de ce noi nu putem aproba părerea d-lui Dr. M. cu privire la meserii și de ce noi credem și după scrisul d-lui Dr. M. că facem un lucru bun, facem un lucru conștiu și folositor când *îndemnăm pentru îmbrățișarea meseriilor.*

V. C. Osvadă.

Inceputurile unei statistice românești.

Inceputurile unei statistice românești se par cu atât mai anevoioase, cu cât în materia asta avem până acum foarte puțin și din asta chiar nimic baremi cu aparența unui ce complet.

Mai vechiu avem datele asupra populației, însemnate pe vremea lui Inocențiu Micu-Klain și publicate, acum câțiva ani de d-l protopop N. Togan. Mai multe date statistice, mai ales însă în referință politică ne-a dat d-l Eugen Brote prin cartea sa „Chestiunea română în Transilvania și Ungaria“. D-l Brote de altfel publică și acum, din timp în timp mai ales în „Tribuna“ articoli despre mișcarea populației în ținuturile românești.

Cartea „Români din statul ungar“ scoasă de d-l I. Russu-Sirianu, deși ne dă unele date statistice lămurite mai ales referințe politice și culturale.

Am mai putea pomeni aici datele publicate de scriitorul acestor șire despre „Moșiile și satele românești“ și despre „Pământul țării noastre“ — ca să avem dar întreagă bibliografia statistică, de care dispunem noi românii din regatul ungar.

O sărăcie mai mare, abia credem să avem pe orice alt teren. Cu toate că azi statistica a ajuns la o importanță așa de mare, încât fără cunoștința aceleia azi nu se poate lucra *real* nici pe terenul politic, nici social, nici economic nici cultural.

În necunoștința statistice, cel puțin a aceleia care ne privește direct — întreaga noastră muncă e o orbecare, cu foloase numai nimerite din întâmplare.

Așa fiind — se impune tuturor factorilor vieții chestiunea a pornirii cel puțin a unor începuturi de statistică românească. Chestiunea asta, de sigur e mai mare, e mai complicată decât să poată fi mântuită prin articoli de ocazie.

Întăilele lucrări în această privință revin Asociațiunii, presei și băncilor noastre — în primul rând.

Ca întâiul pas noi credem că ar fi potrivit ca comitetul central al Asociațiunii să supună chestiunea aprecierii și dezbaterii *plenului secțiunilor.*

Aceste apoi la rândul lor să convoace o *anchetă*, de bărbați mult puțin chemați în această materie, cu care să se completeze, ca să discute atât asupra cadrelor ce ar fi să ia adunarea datelor statistice, cât și a mijloacelor de muncă și de bani, cu care s'ar încerca primele începuturi.

În ancheta asta ar fi de dorit să vedem între alții și pe d-nii Eugeniu Brote, Ioan Russu Șirianu, Ioan I. Lapédatu, Constantin Popp, Silvestru Moldovan, Gavriil Todica și alți câțiva bărbați cari au dat dovezi, că știu și au dorul să se preocupe de astfel de chestiuni.

Desbaterile ce ar urma în această anchetă, dându-se și publicitate trebuincioasă — desigur ar găsi bazele potrivite pe care să se miște începuturile unei statistice românești.

Ori-cât ar fi de necomplete aceste începuturi totuși ni s'ar da să știm, din datele adunate — mai mult ca azi, atât în cele sociale cât și în cele economice, culturale și chiar politice.

S'ar încerca modele de statistică, formulate după trebuințele noastre la început pentru un cerc, apoi pentru un comitat ori pentru un ținut. Cu ajutorul astorfel de modele și slujindu-se și de datele statistice oficiale, mai mult pentruca acele să fie controlate — s'ar putea continua lucrarea de-odată din mai multe părți.

Foloasele unei statistice românești, ne-ar fi de neprețuit.

Pe lângă datele numerice asupra populației, asupra ocupațiilor, pe care a parte le avem și azi din statisticele oficiale, am avea păstrate:

Numele românești ale comunelor și hotelurilor, numele uneltelor și părților constitutive de îmbrăcăminte a poporului nostru, nume de familii etc.

Am ști apoi câți români suntem. Am ști câți cărturari, câți negustori, câți industriași, câți agricultori, câți muncitori români avem și unde îi avem.

Am ști toate societățile, toate reuniunile, toate *tovărășiile*, toate bibliotecile, toate școalele și toate bisericile noastre.

Am ști unde avem prea multe și unde prea puține.

Am ști câte gazete, câte cărți cetește neamul nostru și unde se cetește mai mult și unde mai puțin.

Am ști moșiile românești, am ști datoriile acestor moși. Am ști prețul și felul muncii. Am ști raporturile de câștig. Am ști averile mănătoare (vite etc.) ce le avem. Am ști felul locuințelor și raporturile sanitare.

Și dacă ne-ar și lipsi în multe locuri cifrele corecte, am ști cel puțin situația medie ori normală.

Munca asta — uriașă cum s'ar părea din aceste câteva spicuri — s'ar putea face relativ foarte ușor.

Temeiu avem în statisticele oficiale. Le-am controlă și le-am separă, le-am clasă datele după cum ne trebuie. Am scoate din acele datele referitoare la români, le-am completă și le-am grupă.

Cele privitoare la români le-am separat în un mănunchiu separat, pe care apoi ușor l-am putea compara cu celelalte mănunchiuri de date ce privesc celelalte neamuri din țară și chiar și din afară de țară.

Având la îndemână astfel de date, alte orizonturi de muncă și de vederi ni s'ar deschide. Altă orientare și altfel de activitate ni s'ar impune!

Ceice vor pot să înțeleagă rostul acestei dorinți și tocmai de aceea nădejde avem că vor folosi prilejul să discute și cât de ingrabă să pornească munca pentru intruparea unor modeste începuturi de statistică românească. *V. C. O.*

Sâmbătă seara.

Moartea Venerei?

— Răspunsuri. —

Domnule Redactor!

Am cetit cu mult interes foiletonul D-V. din Nr. 7. Adecă, mai bine zis, foiletoanele. Căci pe aceeași pagină sunt două foiletoane, cari își contrastic.

In cel dintâi, iscălit *Styx*, luați la refec pe o biată fată „abiă trecută de 16 ani“, care aspiră la mâna (poate și la inima) unui teolog cu calificare de parohie cl. I. Adevărat, notița aceea din „Tribuna“ ne-a pus și pe noi în uimire. Cum, Doamne? O fată abiă trecută de 16 ani, cu avere de 16,000 coroane, are nevoie să recurgă la anunțuri, ca să-și câștige un mire, fie el chiar cu calificare de parohie cl. I?...

E o rușine pentru noi, cestelalte fete, cari am trecut și de 18 ani, când vedem publicându-se și în foile noastre anunțuri de aceste!

Până acum cunoșteam anunțurile aceste numai din foile străine, le cetiam mai mult pe ascuns, dar nu credeam, că ele să fie adevărate. Acum, când D-V. ne atrageți atențiunea asupra acestui anunț publicat într'o foaie românească, rămănem crucite și ne simțim rușinate chiar.

In al doilea foileton iscălit *Al.* (Oare *Al.* și *Styx* nu sunt aceleași persoane?) sunt luați la respăr chiar tinerii, cari aranjază petreceri, fără ca să danseze.

E un fel de încăierare (cum să-i zic, ca să nu trageți la îndoială, că răspunsul e scris de mine și nu de tătica?) multilaterală.

(Am scris acest cuvânt, împrumutându-l din scrisoarea „naivei dela sate“, pe urmă am întrebat pe tata și mi-a spus, că eră mai bine zis: *bilaterală*).

Ori-cum, multilateral, sau bilateral, vorba e, că într'un foileton sunt luați de scurt tinerii iar în altul — domnișoarele.

Cine are dreptate?

Eu sunt de părere, că amândoi.

Cum zice *Styx*: „S'a comercializat viața și toate îndemnurile sufletului au apucat un drum, pe care se întâlnesc tot mai rar cu poezia“.

Cine e de vină?

Mamele ne strigă mereu în urechi: „Fii cuminte, fată!“.

Iar tinerii noștri sunt ei destul de cumiști și fără să le mai spună cineva. Ei știu, înainte de a te fi văzut măcar, câte jughere ai, câte acții la bancă, sau ce șanse ai de reușită la cutare parohie de cl. I sau II.

Încă odată cine e de vină?

Amândoi sau nici unul.

Eu cred încă în viața Venerei, căci n'am împlinit 19 ani. Voi mai crede și la anul? Cine știe! Chestie de viitor și de inimă!

O fată de 18 ani.

Mult Stimat D-le Redactor!

Eu cred, că cele scrise în anunțul din „Tribuna“ și în noutatea din „Drapelul“ sunt — scornituri. Frate-meu mi-a zis să scriu „exagerări“, dar eu scriu după cum îmi vine mai bine la mână. Nu cred, că o fată abiă trecută de 16 ani și cu o avere destul de frumuseală nu s'ar putea mărita, decât pe calea anunțurilor din gazete; și nu cred că tinerimea de astăzi nu dansează. Eu merg, la an, de patru-cinci ori la petreceri, dar n'am nici măcar o clipă de răgaz, și când vin acasă, abiă mă mai țin picioarele...

Cât pentru măritiș, nu am nici o teamă. Nu va trece anul și voi fi măritată. Și voi fi nevasta aceluia, de care mi-e drag.

Bucium.

Linuța B.

Domnule Redactor!

Vin să spun și eu două-trei cuvinte în ancheta D-V.

Le spun, ca o fată bătrână ce sunt, fără să-mi pese de ce va zice lumea. Întâi ar fi să deslușim un lucru: când poți zice că ești *fată bătrână*? Cunosc doamne de patruzeci de ani, cari se țin încă de tinerețe și cunosc fete de 25 ani, cari au îmbătrânit deabinele... Eu cred, că o fată se poate numi bătrână, după ce a trecut de 30 ani! Eu am trecut peste acest prag, deci nu mai e nevoie să ascund nimic din vârstă...

Cât pentru ancheta D-V., eu cred din capul locului, că anunțul publicat în „Tribuna“, e o giună proastă. Să iertați expresiunea, dar nu aflu o alta mai potrivită.

Ce lipsă are o fată să recurgă chiar la anunțuri prin jurnale?

Dacă eu, aș fi vrut să mă mărit, aveam la îndemână atâtea și atâtea ocazii.

Dar am stat și m'am socotit multă vreme și — să mă credeți — nu îmi pare rău.

La petreceri nu mai umblu, căci ceea ce spune foiletonistul D-V. e adevărat. Tinerimea de azi nu mai e ca cea de ieri, nici ca cea de alaltă-ieri.

S'au stricat băieții...

Ii vezi umflați de bere, răzind după mese, cu țigaretile între dinți, cu cărțile de joc în mână: îi vezi ridicoli făcând curte vre-unei copile, căreia i-ar putea fi tata...

Ii vezi, în sfârșit cinici, batjocoritori, materialisti — uff!...

Ce să mai spun?

Un lucru e sigur: Venerea n'a murit, sunt și eu martora.

Dar vremile sunt foarte puțin prielnice pentru biata zeiță detronată...

O fată bătrână.

Iubite *Al.*!

Bănuesc, după inițiale, că tu ești autorul acestei acuze nedrepte, după cum și tu vei bănu, că cine îți răspunde.

Pentru ce nu dansează tinerii?

Pentru ce nu dansează tinerimea română?

Sunt, prietene, o mie și una de pricini.

Întâi, după zilele de prima tinerețe, omul se mai calmează nițel.

Nu-ți mai șade bine, dela o vreme, să ți-păiești noaptea întregă, când părul a început a ți-se rări pe la creștet, și când fire arginții pe la tâmple îți amintesc, că te apropii, sau — ce e mai rău! — ai trecut peste cele dintâi treizeci de toamne fericite.

Restul nu mai e așa de amăgitor, prietene dragă, tu trebuie s'o ști asta în calitate de foiletonist!

Am dansat, dragă prietene, de-mi sfărâiau și mie călcăiele anno dazumal, și dansez și astăzi.

Dar și tu, cum zicea dascălul ăla al nostru dela universitate: *Qui bene dinstinquit...*

Îată a venit vremea să facem și noi anumite distincții.

Pe vremea, când eram universitar tinăr, dansam, prietene, de rupeam locul. E o fericire nespūsă dansul, la vârsta aceea...

Acum?

Acum, că ești om cu diplomă — *partie*, cum s'ar zice — nu te mai emoționezi așa de repede.

Dansez și azi, dansez destul de mult. Dar pentru ce sunt eu îndatorat să dansez cu toate coconițele „tura de onoare“?

Pentru ce trebuie să mă complimentez și în fața „bacșișelor“ cari eri-alaltăieri îmi ziceau: sărut mâna?

Pentru ce nu mi-e rânduit, în sfârșit și mie să mă bucur de avantajele dansului?

Azi, toată lumea se interesează cu cine am dansat un vals, cu cine cuadrilul întâi. Cât despre cuadrilul a II-lea nici nu mai vorbesc. E de ajuns să faci vr'odată acest pas greșit, ca o lună de zile toată lumea să te felicite de logodnă...

Ce are a face, prietene.

Lumea cred că merge la petreceri, ca să se distreze și nu ca să se insoare *stante pede*.

Îată pentru ce am mai rărit-o cu petrecerile în vremea din urmă.

Nu e nevoie să merg chiar la toate, sau — mai ales — nu e nevoie să dansez ca un acrobat da capo al fine.

Mai stau așa câte odată, cu țigareta în gură, mă uit la părechile cari dansează, mai remarc câte o ochiadă care îți dă fiori — o, eu cred în fiorii ochiadelor — pe urmă mă duc acasă și mă felicitez de calmitatea și demnitatea, ce m'a caracterizat în seara aceea.

Cu toate aceste Venerea n'a murit, prietene.

O să mă însor și eu, după-cum te-ai însurat și tu și după-cum se insoară orice om de omenie.

Și poate nici n'o să mai stau mult pe gânduri, căci... ei, dar în sfârșit să nu fiu indiscret.

Îți pot mărturisii însă, că eu nu m'am îndrăgit de ea când dansam, ci cu alt prilej, cu alte prilejuri...

O îndrăgeam, de bună seamă, chiar să n'o fi dansat nici măcar „tura de onoare“.

Un Dr.

CORRESPONDENȚE.

Existența bisericii din Panciova în primejdie.

— În atențiunea consistorului Mitropolitan din Sibiu. —

Panciova, 24 Februarie 1908 n.

Sunt cunoscute luptele și sbuciumările de cari Românii din Panciova au fost părtași, până ce cu ajutorul lui Dumnezeu, în anul 1900 s'a înființat aici parohie ortodoxă română, independentă de coreligionarii noștri Sârbi.

Insemnătatea acestei parohii e foarte mare, căci s'a pus stavilă desnaționalizării Românilor din Panciova, ceea ce Sârbii de zeci de ani, neconturbați de nimic, au practicat în detrimentul bisericii noastre ortodoxe și a neamului nostru românesc.

Administratorul de atunci a parohiei noastre, pâr. Ioan Stroea, îndeplinindu-și cu sfințenie chemarea, numărul credincioșilor parohiei zilnic a crescut; în pieptul românilor din Panciova — de cari așanumiții „conducători“ ai noștri zeci de ani absolut nu s'au interesat, — focul conștiinței naționale a început să ardă, lăpădându-se ei de biserică sârbească și făcându-se membrii ai parohiei noastre.

Progresele ce făceam în această direcțiune, și mai mult ne-au întărit credința, și mai mult ne-au mărit dorul de muncă, și astfel am fost de firma speranță, că în decursul mai multor ani, fundamentul parohiei noastre va fi atât de puternic, că uneltirile nedemne ale Sârbilor nu vor putea să aibă nici o influință nefavorabilă asupra progresării parohiei, făcând noi în toată ziua câte un pas înainte.

Dar „omul propune, Dumnezeu dispune“.

Pâr. Ioan Stroea a fost absolvat de administrarea parohiei noastre și înlocuit cu un preot „modern“ numit Iancu Cerbu, care în loc să continue lupta începută de înaintașul său, nu s'a interesat de interesele parohiei, ci s'a împrietinit cu toți oficianții străini de aici, cu cari noapți întregi cutreeră cafenelele, unde de multeori rămănem până dimineața, și ceea ce a avut ca urmare, că „sfinția sa“ de multe-ori a servit beat în biserică, ba odată la utrenie a dus cu sine în biserică un ofician beat, de naționalitate maghiară și care în strană, pe când Iancu Cerbu serviă, se înțelege și el beat, a cântat: „Semmi babám!!!“

Cu considerare, că purtarea morală a „modernului părinte sufletesc“ Iancu Cerbu, e ne-deamnă de un slugitor al sfântului altar, și cu considerare, că de când „sfinția sa“ e în Panciova, credincioșii noștri s'au înstrăinat de biserică, ba unii au trecut înapoi la Sârbi, în contra lui s'a

făcut mai multe arătări, — subscribe și de frun-
tașul român Dr. Alex. Bireescu, — la consistorul
din Caransebeș, arătându-se că Iancu Cerbu în
interesul parohiei, să fie îndepărtat de aici.

În urma acestor arătări consistorul din Ca-
ransebeș a ordonat investigație în contra lui Iancu
Cerbu și a emis la fața locului ca comisar con-
sistorial pe d-l protopresbiter Ioan Pinciu din
Ciacova, care în mod imparțial a condus inve-
stigația, pentrucă îi exprimăm mulțămăta noastră.

Mai mulți martori, credincioși ai parohiei,
sub jurământ au fasonat, că „modernul părinte
sufletesc“, Iancu Cerbu, a servit beat în biserică;
că oficiantul acela beat a cântat în strană „Semmi
babam“, ba odată și chiar la învierea Domnului,
sfinția sa atât a fost de beat, că abia s'a ținut
pe picioare, că în anul trecut, a treia zi de Crăciun
nu a făcut serviciul de dimineață, utrenia, căci
până la 10 oare înainte de amiază a jucat cărți
într'o cafeana, etc. etc.

Deoarece în scurtă vreme se va pune în
curgere procesul nostru de despărțire ierarhică,
îndepărtarea lui Iancu Cerbu din Panciova, care
aici s'a făcut imposibil și urgisit de toți oamenii
cinstiți, în interesul parohiei e de necesitate im-
perativă, și cu atât mai mult, căci la sinodul pa-
rohial ținut în 23 crt. n. sub prezidenția d-lui
protopresbiter Ioan Pinciu, *mai mulți creștini
moșneni, au declarat, că din cauza lui Iancu,
vor închide capela, și vor trece înapoi la Sârbi*,
— de nou atragem atențiunea ven. consistor mi-
tropolitan din Sibiu și în special înalt Prea
Sfințitului Domn Mitropolit, asupra stărilor de-
plorabile a parohiei din Panciova, căci Ven. Con-
sistor din Caransebeș, prea mult trăgânează rez-
olvirea definitivă a chestiunii, ceea ce e numai
în detrimentul parohiei din Panciova.

Correspondent.

Vieța în București.

Cu vremea asta frumoasă prea timpurie Ca-
pitala a început repede să-și schimbe înfățișarea.
Înviorarea primăverii, fiorul cald de viață ce
plutește peste tot, a pus stăpânire pe toți. Mai
mult ca oricând, primăvara simți legătura strânsă
ce te leagă de firea întregă. Pare că îmbrățișezi
cu o privire toată frumuseța încunjurătoare și
dorul de viață de peste tot pâlpaie cu și mai
mare putere în tine.

Și Bucureștii își are frumusețile lui primă-
văratic. Clipele aceste puține, în care soarele
dă cele mai ciudate efecte de lumină — umbre
tari și siluete puternice, nimic șovăitor — plă-
mădește cele mai frumoase motive de colorit ce
ar ispiți pe vre-un mare colorist. Și afară de
aceasta, grădinile și grădinuțele, peste care dai
la tot pasul prin oraș, împrăștie mireasma cea
proaspătă a pământului odihnit ce-și scutură țolul
de foi uscate ca să se gătească iar de săr-
bătoare.

Peste tot se începe curățitul grădinilor, pre-
gătirea aceasta a brazdelor în care alte neamuri
de flori și-or răsfătă podoaba.

Și în vremea asta de transformare, popoare
întregi de pasări, cuiburite prin plopai mai ales,
se strâng în fiecare zi, cătră asfințit, și în ciri-
pitul lor vioi, ridică parcă și ele un cântec na-
turei pentru sărbătoarea care se gătește.

Pe calea Victoriei chiar, cu tot sgomotul
asurzitor al trăsurilor, pasările își fac mendrele
ori unde găsesc pomi mai înalți, de parcă ar fi
plopii plini de clopoței, ca niște cădelniți imense
mișcate de mâni nevăzute. Și cântecul acesta
împrăștie în aer o armonie, o voie bună, ceva
primăvăratic ce face inimile să tresalte ca în
aspirarea unei fericiri mult așteptate.

Totodată cu venirea primăverii pe maidanul
„Duca“, de pe cheul gârlii, s'a început Dumineca
petrecerea cea populară caracteristică pitores-
cului bucureștean. Luntri sburătoare, călușei,

scrânciob, panorame, trambite și tobe, o fam-
fară hodorigită și pocniturele dela „incercarea
puterii“ și lume multă alcătuită din servitori,
soldați și băieți de prăvălie mai ales, ridică spre
cer o gălăgie asemănătoare cu aceea a „targului
Moșilor“, cunoscutul bălcu bucureștean.

La Duca însă, pe o întindere de loc mică
petrecerea celor ce se întâlnesc Dumineca la
două după prânz se sfârșește tocmai pe înserate,
când cei mai mulți din petrecăreții aceștia spe-
ciali se retrag pe la felurite cărcimi cu așazisele
„complete“, săli populare de dans.

„Complete“ de acestea sunt prin toate ma-
halalele mărginașe ale Capitalei și caracteristica
lor o face publicul deosebit ce se află în fiecare.
Numai mahalagii de prin partea locului unde-i
„completu“ au drept să joace acolo. Și într'o
încăpere scundă de obicei însă destul de mare,
în tactul bățios al unei „sârbe“ sau în acela
săltăreț al unei chindii, flăcăi și fete gătite de
sărbătoare, joacă de se prăpădesc.

Vai de surtucarul care o îndrăzni să se
avânte între aceste suflete inflăcărâte, mai ales
dacă o sta și de vorbă cu vre-o fată! Bătaii se
încing foarte des între flăcăii de aceiaș treampă
și-i ușor la închipuit ce s'ar întâmplă când
vre-unul ce nu-i „d'ai lor“ s'ar amestecă p'acolo!
Aproape fiecare flăcău își are cuțitu sau boxu
prin buzunare ca și Sicilianii, ca și flăcăii portu-
ghezi, talentați în mănuierea cuțitului. Aci, ca și în
altele, o dovadă mai mult a puternicului spirit
latin ce vibrează în poporul nostru.

Și fiindcă veni vorba de „complete“ de
mahala, pe unde se întâlnesc încă și purtători
ai nădragilor cu creți, fără voie se apropie și
de celelalte locuri de dans bucureștean, „com-
plete“ și ele mai mult sau mai puțin prin spi-
ritul exclusivist ce domnește și în ele.

E vorba de „balurile“ de tot felul, date
prin toate sălile mari din București. Cele mas-
cate barem se țin lanț, în toate seriile într'o
anume sală unde nu se pot duce femei de bună
condiție.

Încolo se dau baluri prin toate sălile, de
toate societățile ce țin să-și dea obișnuitul mare
bal anual, pentru sporirea fondurilor.

Și societățile mai răsărite, îndeosebi cele
studentești, dau așa zise „serate muzicale — dan-
sante“. La început unvel zdrăgăne ceva la pian,
vre-o fată din conservator cântă cum poate cu
arie dintr'o operă, unul zice ceva din vioară și
apoi spre mulțumirea generală, un actor ieșit
ieri alaltăieri din Conservator, recită câteva mo-
noloage poznașe cu care înveselește pe toți.

Vine apoi danțul. Și pentru asta vin mulți
și mai ales multe. Primul vals se începe nebun
dupăce servitorii ridică scaunele și virtețul acesta
pătimaș aprinde sângele tineretii pornită pe pe-
trekere de mai mare dragu să-i vezi pe toți în-
bujorați la față și plini de fericire.

Dar în anume cercuri se cam strâng anume
feluri de inși, fără însă ca exclusivismul să fie
împins până în marginile celui de „complet“.

Balurile mascate însă, unde sub culoarea
catifelei se ascund multe taine, se petrec uneori
și scene neplăcute, mici încercări familiare ca și
la „complete“. Auzi de-odată într'un colț pocnind
două palme, puțină gălăgie, apoi vezi pe unul cu
jobenu pe ceafă sau obrazii roșii, plecând plouat
pe urma unei „măscuțe“ care gesticulează ve-
hement catigorisindu-l cu vorbe puțin plăcute. E
nevastă-sa, spune unul, l-a prins tachinându-se,
dreptul ei! Și lumea cealaltă își vede de pe-
trekere în tihnă.

Sunt ultimile petreceri de iarnă, pe care le
gustă multă lume iubitoare de petreceri ușoară
din tot sufletul.

Dar în curând căldura sălilor va face cu
neputință petrecerile acestea iernatice și create în
plin aer va cuceri chiar și pe aceea ce nu prea

văd de obicei în ce stă frumuseța unei grădini pe
împimăvărate sau frumuseța unui apus. Dar fiecărui
să-i ceri ce poate și pe petrecăreț să nu-l iei drept
filosof sau prețuitor al frumusețelor mai nepipăite,
mai neaprobabile de inteligența lui.

N. Pora.

ȘTIRI.

Școlile noastre. Publicăm cu plăcere
articolul cu acest titlu al distinsului
nostru literat d-l *I. Slavici*, socotind fo-
lositoare pentru cauză o discuție în
această materie.

Un nou proces al „Foi Poporului“. „Foi
Poporului“ din Sibiu i-s'a intentat un nou proces
de presă, fiind încriminat articolul „Cu ce suntem
datori urmașilor“ publicat în Nr. 47, dela 1 De-
cemvrie n. 1907. În articol se arată cum sunt
persecutați preoții slovaci naționaliști și cât de
mult avem să fim noi mulțămitori strămoșilor
noștri, că ne-au păstrat bisericile naționale, iar
vrednici de ei vom fi numai așa, dacă vom lăsa
și noi urmașilor noștri biserică, școala și limba
noastră, curate și intacte. Responsabilitatea a
luat-o redactorul, d-l Silvestru Moldovan.

Conferență. Duminecă, în 8 Martie n. va
ține d-l Alexandru Moldovan, teolog cursul al
II-lea, în sala Muzeului „Asociațiunii“ conferința
sa despre: „Cântarea noastră bisericească și psi-
hologia ei, impresii și analize“.

Seratele meseriașilor noștri. Joi, în 27 Fe-
bruarie n. a ținut Reuniunea sodalilor români
din Sibiu a 2-a ședință literară sub conducerea
prezidentului Victor Tordășianu. S'a cântat și s'a de-
clamat. D-na Eugenia Tordășianu a cetit frumosul
articol datorit reginei Elisabeta a României de-
spre dăruirile săracilor la „Vatra luminoasă“. D-nul
Aurel Cosciuc a ținut o importantă confe-
rență despre legumărit în genere și despre cul-
tura sparangelului îndeosebi.

Teatrul nostru. În sfârșit după o alergătură
enervantă, după stăruința în toate părțile, ministrul
Apponyi s'a milostivit a îngădul d-lui și d-nei
Bârsan să deie reprezentatii teatrale. Ne bu-
curăm că harnicul nostru artist va putea avea
prilejul să-și reînceapă munca întreruptă.

Din Basarabia. Sfios încep să licărească și
aici cele dintâi începuturi ale unei afirmări na-
ționale. Cultura națională picurată cu încetul în
această provincie ingenușiată, începe să aducă
roade. Zilele trecute s'a dat de diletanți o repre-
zentatie teatrală în orașul Chișinău. Piesa „Cinel
Cinei“ a lui Alexandri a fost o revelație și a fer-
meat pe moldoveni. — De câteva zile o trupă
românească dă operete sub conducerea d-lui Băr-
cănescu, cunoscutul artist din România.

Cărți nouă. Editura „Minerva“ din București
continuă a înbogăți numărul cărților bune cu opere
literare remarcabile. Se reeditează pe rând cărțile
autorilor noștri clasici și se dau opere literare
din condeiele generației de astăzi. Zilele aceste
au apărut: *I. d. Caragiale: Teatru*. Opere com-
plete (p. 398, 2 lei); *A. Vlahuță: Clipe de liniște*,
novele (p. 280, 1 leu 50); *I. Slavici, novele*, vol.
II. (p. 319, 1 leu 50); *V. Alexandri: Teatru* (p.
436, 1 leu 50). Tot în această editură a apărut
studiul d-lui *A. C. Cuza: Naționalitatea în artă*
(p. 243 1 leu 50); romanul d-nei *Constanța Hodoș
Martirii* (p. 244, 1 leu 50). Am mai primit și un
volum de versuri: *Zări senine*, de *A. Măndru*. Toate
aceste cărți, prin ieftinătatea lor pot fi cumpărate
de toți iubitorii de literatură.

Indreptare. Din Nr. 8 al „Țării Noastre“,
pag. 1 coloana 3, șirul al 6-lea din jos a rămas
din greșală afară cuvântul *pornește*, ceea ce în-
dreptăm acum.

Moartea unei artiste. Zilele acestea a murit în Viena cunoscuta cântăreață *Paulina Lucca*, născută în 1841. Cele mai mari succese le-a raportat în Berlin și America. De mai mulți ani fiind bolnavă, trăia retrasă în Viena unde s'a stâns și a lăsat o considerabilă avere.

Boala lui Edison. Genialul inventator, după cum se scrie din New-York suferă de-o boală în urma căreia s'a supus la două operații. Starea lui e foarte gravă și medicii se tem de complicații.

Conferență în Sibiu. Șirul conferențelor ținute în Casa națională a fost încheiat de d-l profesor Dr. P. Șpan care Dumineca trecută și-a dezvoltat interesanta conferență: *Visul și însemnătatea lui psihologică*. Eminentul pedagog a grupat în jurul acestui subiect o mulțime de exemple variate, a stăruit asupra importanței visurilor în viața sufletească a țăranilor noștri, a cetit mai multe bucăți literare cari tratau acest subiect și în sfârșit a lămurit din punct de vedere științific însemnătatea problemei, aducând argumentele mai multor savanți psihologi. Instructiva conferență a d-lui profesor, desfășurată într'un stil viu a fost ascultată de-o numărăoasă asistență care a răsplătit cu îndelungate aplauze pe zelosul conferențiar.

„Bănatu-i fruncea“. Primum la redacție o carte de versuri în „grai bănățănesc“ care poartă acest titlu. Autorul d-l Dr. S. Gârda și-a adunat într'un volum aceste produse tipărite îndeosebi în „Drapelul“ din Lugoj. Din punct de vedere literar acest volum nu se poate măsura cu poeziile talentatului Victor Vlad Delamarina. Cele mai reușite sunt câteva anecdote și cele mai slăbuțe sunt paginile în cari cu multă mândrie se aduc probele pentru a justifica titlul cărții. Autorul trebuie să ție seamă că și în creațiunile dialectale momentul artistic e dătător de măsură, fără de care nu se poate asigura nici-unui product o valoare literară. Uitând acest lucru ne trudim „d'aficea“ cum s'ar zice în Bănat. De altfel cartea e interesantă din punct de vedere stilar.

O revistă folositoare. Am primit la redacție nr. 1 din revista pentru igienă și medicină populară: *Sănătatea* din Brașov. În articolul program d-l Dr. G. Băiulescu arată importanța acestei publicațiuni și deslușește problemele de care va fi condusă. Arată că va da în numerele următoare sfaturi igienice și va expune în stil popular materii importante din știința medicală. Materialul numărului prim e variat și folositor. Recomandăm cu toată căldura această revistă. Abonamentul pe an 5 cor. pe 1/2 an 2 cor. 50.

Episcopul patriot. Bietul popor slovac! A ajuns să fie prigonit și de cei meniți să-i grijească credința în cele sfinte. Clerul e pus la discreția unor conducători cari se fac uneltele ieftine ale maghiarizării; biserica a ajuns un mijloc de-a desnaționaliza pe credincioși. Astfel organele superioare bisericesti stau la comanda jidovașilor de prin ministere și execută porunci cari țintesc sfarmarea tuturor atribuțiilor naționale ale acestui neam. Un astfel de creștin e și episcopul Párvy, celebru prin îndărătnicia care a dat naștere vărsării de sânge dela Cernova și prin unele scandale urite cari nu de mult s'au vânturat prin ziarele din capitală. Acest episcop a dat zilele trecute ordin tuturor preoților să nu mai cetească ziarul slovac naționalist „Ludove Novine“ redactat de deputatul Skiciak. Nu-și dă seama nenorocitul, că întunecând prin astfel de păcate strălucirea curată a crucii, sfarmă temeiul moral de veacuri al unui popor. Și de câte încă nu-și dă seama?...

Osândirea exministrului Nasi. Zilele aceste s'a sfârșit procesul fostului ministru de instrucție al Italiei *Nasi*, care a fost declarat de vinovat

pentru delapidare de bani publici și osândit la mai multe luni închisoare. În favorul politicianului căzut s'a inițiat o mișcare de salvare. Mai mulți deputați cer agrățierea lui, iar în Sicilia s'au făcut demonstrații violente cari pretind eliberarea fostului ministru. Cetățenii din Trapani, locul de naștere al lui *Nasi*, au protestat împotriva condamnării lui și l-au asigurat de simpatiile lor.

Două atentate. După omorul dela Lissabona atentatele se înmulțesc. Nemulțămirea ascunsă izbucnesc cu mai multă îndrăzneală pe urma unui succes. Împotriva șahului din Persia, s'au aruncat în Teheran trei bombe cari au omorât vre-o 20 de inși din suita lui. Soldații din gardă a dat o salvă de puști omorând vre-o 10 și rănind mai mulți dintre conjurați. — Tot în aceste zile, în Buenos-Aires, s'a săvârșit un atentat împotriva prezidentului republicii Alcorta. Un individ i-a aruncat în automobil o bombă care n'a explodat. Atentatorul cu trei prietini ai săi a fost prins.

Căsătoria lui Ferdinand. Principele Bulgariei, Ferdinand s'a căsătorit în Koburg cu principesa Eleonora Köstritz-Reuss.

Mama regelui Milan. Dupăcum se vestește din București, zilele trecute a fost desgroată în biserica sfântului Spiridon din Iași mama regelui Milan: Maria Obrenovici. Înainte cu 30 de ani a fost îngropată aici și numai astăzi a fost descoperit mormântul.

Morbus hungaricus. Astfel se numește în vechile cronicile ale acestei țări ciuma provenită din foamete care de multe-ori a bătuit la noi. Zilele aceste febra tifoidă seceră tot mai multe victime în capitală, unde numărul cerșitorilor se sporește din zi în zi. Foametea, murdăria și mizeriile multe ale bieților săraci au dat naștere acestei boale.

Caz de moarte. Zilele trecute a răposat în *Ighisdorful român* preotul D. Constantinescu. Răposatul a fost un om vrednic și muncitor. A fost și conducătorul filialei din Agnita a băncii „Cordiana“. Direcțiunea băncii în loc de cunună a transpus pentru fondurile „Asociațiunii“ suma de cor. 20.

De toate.

Igiena dansului.

Ca un fel de ajutor pentru tinerii, cari vreau să răspundă motivat la întrebarea din Nr. 7 panegiristului zeilor din Olimp, că „De ce nu dansează tinerii?“ redau părerile ce le dezvoaltă igienistul Dr. Artur Luerssen într'un număr mai nou din „Blätter für Gesundheitspflege“.

Vorbind despre *locul de dans* ne spune că locul cel mai ideal e în liber, în grădină ori în pădure. Dacă însă se dansează într'un loc închis atunci să se îngrijească „comitetul aranjator“ (căruia mai oportun, mai ducător la scop ar fi să i-se zică „comitetul dansator“), că afară de sala de dans să mai fie una de recreare și conversație, pentruca cea de dans să poată fi ținută, prin aerizare, la temperatura de 12—14° celsiene (de-aici încolo se va pune în invitări: „P. T. oaspeți sunt rugați să aducă cu sine vre-un termometru, pe cât se poate celsian“). La caz că n'ar fi la îndemână o atare sală, aerizarea totuși să nu se întrelase, ci să se facă des, dar *nu în pauză*, ci în decursul jocului, fiindcă atunci dansatorii sunt într'una înfierbântați, deci nu există pericolul unei răcirii. În cazul acesta temperatura să se scadă numai până la 16° celsiene. Fumatul în sala de dans să fie oprit, căci destul prav aduc cu sine dansatorii.

Dată fiind încordarea mare ce-o produce dansul — căci o dansatoare face 3—4 miluri (un mil germ. peste 7 km.) oarecum într'un „Laufschritt“ vijelios, — ceice suferă de inimă, plămâni, de nervi, apoi anemicii și cei debili peste tot să nu se admită la joc.

Luerssen vorbește apoi despre năzdrăvăniile *modei*, îndeosebi de *corset* și *mănuși*. *Mănușile* de mătăsă sunt de preferit celor de piele, fiindcă se pot spăla. *Ghetetele* să fie cât se poate cu tocuri (călcăie) mai scurte, ori și mai bine e dacă se folosească ghete de sport, fără tocuri.

Atât înainte, cât și după dans să nu se beie alcoolice și să nu se fumeze. Apa să nu fie rece, iar înghețata e un mare pericol pentru sănătate. Apoi să se știe, că cine își dedă trupul cu multă fluiditate, asudă tare și ușor i-se face sete.

În sfârșit Luerssen dă sfatul că petrecerile cu dans să nu se țină prea lungi*) să nu se ignoreze gimnastica răsufării. (Autorul înțelege metoda, foarte recomandat de medici, de-a da într'un loc cu aer curat, dar nu prea rece pilei plămânilor de a se dilată și conține maximal, inspirând însă și expirând numai pe nas, nu pe gură). Iar dansatorilor și dansatoarelor să li-se lase timp destul pentru recreare.**)

Dacă'ar fi fost la unele petreceri de vară de-ale noastre, unde în anumite momente te crezi între sulurile cicloneice de prav ale orcanelor din Sahara, Luerssen ar fi scris poate și mai aspru.

*) Într'această cicoanire a igienei cu sociologia, căci cu mândrie se scrie în raportul petrecerilor: „...a domnit o colosală animație până în zori de zi“.

**) „Ei bine, dar nu în decursul jocului, ci în pauză“ va protesta cu vehemență stânga extremă a mamelor, cari se doresc soacre.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.

Red. responsabil: OVIDIU GRITTA.

Banca de asigurare

„TRANSYLVANIA“

— din Sibiu —

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 5 (edificiile proprii).

Fonduri de întemeiere și de rezervă 2.120.131.91 cor.

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,

edificii de orice fel, mărfuri, mobile, vite, produse economice etc.

asupra vieții

în toate combinațiile: capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, de studii, rente pe viață etc.

— Asigurări populare fără cercetare medicală. —

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent la decedare.

Valori asigurate contra incendiului:
94.975.294 — coroane.

Capitale asigurate asupra vieții:
9.293.195 — coroane.

Dela întemeiere s'au solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4.295.120.15 coroane,

pentru capitale asigurate pe viață 3.760.810.21 coroane.

Oferte și orice informațiuni se pot lua dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 5, etagiu I, curtea I, și la agenturile principale din Arad, Brașov, Cluj și Bistrița, cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Aviz.

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu“ imparte în cursul primăverii de față între membrii săi și în mod gratuit semințe de trifoiu, de lăptășă, de napi, de nutreț și eventual și semințe de flori, de legume etc. Cererile să se înainteze la comitetul Reuniunii cel mai târziu până la 15 Martie n. c.

IOAN PĂRĂU

măestru croitor
SIBIU, str. Poplăcii Nr. 21.

Cu respect recomand Onoratlui public român

Atelierul de croitorie

în care după cunoștințele câștigate în străinătate și după o praxă de mai mulți ani, mă aflu în plăcută pozițiune de a confecționa tot felul de vestimente lărbătești după cea mai nouă modă, cum și tot felul de uniforme militare. — Asemenea confecționez

reverenzi

asupra cărora îmi permit a atrage atențiunea onorabililor domni preoți și candidați de preoți.

Comande urgente se efectuează
în timp de cel mult 24 oare.

Rugând on. public a mă onora cu prețioasele comande, semnez cu toată stima

Ioan Părău,
măestru croitor.

4-5

Spre plăcută știre!

După o favorabilă cumpărare, sunt în plăcuta pozițiune a oferi Onoratlui public cele mai bune și ieftine articole de primăvară.

Cu deosebită stimă:

Gerson Grünblatt,

confecțiune de ghete și pălării pentru Dame, Domni și copii

Sibiu, Piața mare Nr. 3-5.
Palatul Bodencredit Anst.

1-10

Principiul comerțului: desfacere mare, câștig puțin.

Principiul comerțului: desfacere mare, câștig puțin.

La Croitoria universală

str. Cisnădiei 34 SIBIU str. Cisnădiei 34

Subscrișul îmi iau voiă a atrage atențiunea On. Public român asupra croitoriei mele militare și civile în care se confecționează

reverenzi

și tot felul de uniforme după croiul mai nou.

Totdeauna stau la dispozițiunea Onoratlui Public pentru a pregăti un lucru solid și deplin corespunzător.

Pentru comande cât mai multe, rog pe Onoratul Public a-mi oferi binevoitorul sprijin. Comandele urgente se efectuează în timpul cel mai scurt.

Semnând cu toată stima:

4-10

I. Petrașcu
m. croitor.

„ALBINA“, institut de credit și de economii în Sibiu.

Nr. 4971.

Domnii acționari ai Institutului de credit și de economii „ALBINA“ sunt invitați prin aceasta în virtutea §-lui 20 din statutele societății la

a XXXV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Sibiu, Sâmbătă în 21 Martie 1908 st. n. la oarele 10 a. m. în sala festivă a „Casei naționale“, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Exprimarea condolenței pentru răposatii membri ai direcțiunii Ioan Papiu și Simeon Damian.
2. Bilanțul anului de gestiune 1907 și raportul comitetului de supraveghiere.
3. Distribuiri profitului net realizat conform bilanțului.
4. Distribuiri sumei destinate pentru scopuri culturale și de binefacere.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru anul curent.
6. Raportul direcțiunii referitor la modificarea §-lui 6 din statutele institutului.
7. Alegerea a 4 membri în direcțiune și anume: un membru cu mandat pe 2 ani, unul cu mandat pe 5 ani și 2 cu mandat pe 6 ani.
8. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere cu mandat pe 1 an.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați în conformitate cu §§-ii 23, 24 și 25 din statutele societății, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență cel mult până Miercuri în 18 Martie a. c. st. n. 6 oare p. m. la cassa centralei noastre în Sibiu sau a filialei din Brașov.

Depunerea acțiunilor, respective a plenipotențelor spre scopul indicat se poate face și la institutele: „Bihoreana“ în Oradea-mare; „Bocșana“ în Bocșa-montană; „Furnica“ în Făgăraș; „Lipovana“ în Lipova; „Lugoșana“ în Lugoș; „Oravicia“ în Oravița; „Patria“ în Blaj; „Silvania“ în Șimleu; „Timișana“ în Timișoara; „Victoria“ în Arad și „Cassa de păstrare“ în Mercurea și în Săliște, în acest caz însă cel mult până Sâmbătă în 14 Martie a. c. st. n.

Sibiu, în 8 Februarie, 1908.

Direcțiunea.

Activa.	Coroane	Contul Bilanțului pe 1907.	Coroane	Pasiva.
Cassa în numărar	99,406-32	Capital social:		
Monete	3,908-11	12,000 acțiuni à K 200	2,400,000-—	
Cambii de bancă	11,440,106-13	Fondul de rezervă al acționarilor	300,000-—	
Imprum. hip. în scrisuri fonc.	6,416,161-18	Fondul de garanță al scrisurilor fonciare	500,000-—	
„ „ cedate	1,744,083-86	Fondul special de rezervă	102,891-01	
„ „ în numărar	281,739-33	Fondul de pensuni al funcționarilor	555,769-72	
Credite camb. cu acoperire hipotecară	1,818,686-93	Depuneri spre fructificare	15,140,915-19	
Credite de cont-curent	3,434,372-93	Scrisuri fonciare cu 5% în florini		
Credite personale	1,380,440-50	în circulațiune	996,000-—	
Avansuri pe efecte publice	58,034-10	Scrisuri fonc. cu 5% în coroane		
Casa institutului, realități dela gara Brașov și		în circulațiune	3,109,000-—	
div. realități de vânzare	498,067-64	Scrisuri fonciare cu 4 1/2%	2,300,000-—	6,405,000-—
Efecte publice	2,647,886-62	Scrisuri fonciare eşite la sorti în circulațiune	154,500-—	
Acțiuni dela diverse bănci	100,800-—	Cambii de bancă reescontate	2,557,266-—	
Efectele fondului de garanție al scris. fonciare		Diverse conturi creditoare	2,350,304-84	
Efectele fondului de pensuni al funcționarilor		Dividende neridicate	1,708-—	
institutului	207,319-—	Interese anticipate pro 1908	137,743-41	
Interese după efecte	27,614-93	Interese transitoare de scris. fonc.	113,092-50	
Mobiliar	5,000-—	Profit net	270,531-42	
după amortizare de	1,000-—			
Rate restante din emisiunea a III-a	237,686-47			
Interese transit. restante și debitori	72,356-04			
	30,989,722-09			30,989,722-09

Debit.	Coroane	Contul Profit și Perdere.	Coroane	Credit.
Interese:		Interese:		
pentru depuneri spre fructificare 639,642-38		dela cambii de bancă	631,153-29	
„ scrisuri fonciare	289,032-65	„ împrumuturi hipotecare	439,064-24	
„ imprum. luate pe efecte	61,601-08	„ credite camb. cu acop. hipot.	120,370-30	
„ capital soc. emisiunea III	20,943-91	„ efecte publice	129,246-12	
Spese:		„ credite personale	101,384-43	
Salare	123,641-37	„ credite de cont-curent	103,853-57	
Bani de cvartir	23,025-—	„ avansuri pe efecte	5,920-55	1,530,992-50
Imprim., registre, porto, diverse 32,631-23		Chirii	14,806-86	
Marce de prezență	7,610-—	Provizii	18,627-48	
Contribuțiune:		Profit la monete	1,253-21	
directă	32,056-77			
10% dare la inter. dela depuneri 63,964-24				
Amortizare din mobiliar	1,000-—			
Profit net	270,531-42			
	1,565,680-05			1,565,680-05

Sibiu, 31 Decembrie 1907.

Șuluțu m. p.,
membru al direcțiunii.

A. Lebu m. p.,
membru al direcțiunii.

Dr. Beu m. p.,
membru al direcțiunii.

Cosma m. p.,
director executiv.

Iosif Lissai m. p.,
contabil-șef.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă, și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiu, 11 Februarie 1908.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Ilarion Pușcariu m. p. Mateiu Voileanu m. p. Nic. Ivan m. p. Ioan Henteș m. p. Victor Fincu m. p.